

Iwan Blankers: Fors extra
areaal onder contract

Sensus mikt op gezonde groei

Sensus gaat dit jaar zijn dertigste teeltseizoen in. Er heerst volop optimisme over de groeiende afzet. De inulineproducent zet vol in op verduurzaming. Punt van zorg is het wegvallen van een bodemherbicide als Bonalan.

Inuline is een groeiemarkt, die wordt beheerst door drie producenten. Naast Sensus zijn dat marktleider Beneo-Orafti en Cosucra (de nummer 3). “De afzet ontwikkelt zich goed. De prijzen stijgen. Er ligt een goed fundament”, zegt Iwan Blankers, directeur van Sensus. Sensus investeert daarom de komende drie jaar in verdere uitbreiding van de productie. De uitdaging is gelijke tred te blijven houden met de groeiende vraag. “Wat het lastig maakt, is dat je bij het afsluiten van de teeltcontracten moet inschatten hoe de marktvrage over twee jaar is. Dat is best lang”, zegt Blankers. “Afhankelijk van de vraagontwikkeling en hoe oogsten uitvallen, kan er snel een onbalans ontstaan.”

Meer inulineproductie

Inuline is een mooie aanvulling op de afzet van suiker. De voedingsvezel wordt gebruikt als prebiotisch (in de darmen gezondheidbevorderend) ingrediënt en als suiker- en vetvervanger. Cosun kan zo meerdere afzetmarkten bedienen. Cichorei moet verwerkt worden tussen begin september en eind december, anders ontstaat kwaliteitsverlies. De productie gebeurt gefaseerd. Tijdens de campagne wordt een vloeibaar halffabricaat geproduceerd. De eindproductie daarvan volgt gedeeltelijk later, zodat de productiecapaciteit beter kan worden benut.

Uitbreiden betekent: meer cichorei verwerken, maar ook meer areaal en meer inulineopbrengst per hectare. Met dat laatste is nog een flinke slag te winnen, zegt René Schunselaar, manager Agro van Sensus. Afgelopen jaar

was de gemiddelde opbrengst per hectare in vergelijking met de 7,4 van het jaar ervoor door het beroerde groei-seizoen met 6,5 ton per hectare zeer laag. Ook bij de concurrentie was het minder. Met als gevolg een tekort in de markt en opwaartse druk op de prijzen. “Voor dit jaar hebben we een fors areaal extra gecontracteerd”, aldus Blankers.

“Vorig jaar was ook al meer cichorei gecontracteerd”, vult Schunselaar hem aan. “Maar er is toen vooral tijdens de opkomst een behoorlijk aantal hectares gesneuveld.” De oorzaak was vooral de opeenvolging van ongunstige weersomstandigheden in het voorjaar. “Een natte winter waardoor een slechte bodemstructuur. En daarna snelle opdroging, waardoor je onmogelijk een goed zaaibed kunt maken. Als dan ook nog de regen uitblijft en je kunt niet beregenen, kan er veel mis gaan”, vertelt Schunselaar.

Uitbreiding areaal

Het areaal omvat inmiddels een dikke 5.000 hectare, verspreid over Noordoost-Nederland, de zuidelijke provincies en Wallonië. Het merendeel ligt echter in de buurt van de fabriek in Roosendaal. “Uit duurzaamheidsoogpunt zou je de teelt het liefst dicht bij de fabriek willen hebben. Maar verder weg telen is ook een vorm van risicospreiding”, zegt Blankers. Wat ook meespeelt bij de keuze, is de concurrentie met andere gewassen in het bouwplan, aldus Schunselaar.

Ondanks de slechte oogst is het contractareaal voor dit jaar toch vol gekomen, zegt Hubert Visser, de voorzitter van de cichoreitelervereniging. Bij de vereniging zijn zo’n vijfhonderd telers aangesloten. Zelf teelt Visser samen met zijn broer in De Heen 15 hectare van het gewas, naast suikerbieten, fritesaardappelen, spruiten, ijsbergsla en graan. Sensus heeft in 2020 een afspraak voor drie jaar gemaakt met de telersvereniging. “Dat geeft meer rust en stabiliteit voor de langere termijn”, benadrukt Blankers. Ook Visser is tevreden. “Je moet steeds een middenweg zien te vinden met elkaar. We hebben meebewogen toen het slecht ging met de resultaten, maar we willen dan ook iets terugzien als het goed gaat. Er moeten plussen zijn voor beide kanten. Daar heeft iedereen profijt van. De achterban is het uiteraard lang niet altijd eens met wat we uitonderhandelen. Discussie over de prijs zal er altijd zijn. Telers willen rendement zien”, zegt hij. “De basis is vertrouwen. De intentie is steeds om eruit te komen met een zo hoog mogelijk rendement voor beide kanten.”

“Sensus heeft er belang bij resultaat te behalen voor Cosun, Hubert en zijn medebestuurders voor de telers. De insteek is om er samen het beste van te maken”,

‘Eén Cosun-telersstudieclub’

Cichoreitellers, bietentelers en aardappeltelers zaten onlangs met Gert Sikken om tafel over Groeikracht. Sikken is sinds 1 februari directeur Agro Development en aanjager van dit Cosun-initiatief. Het gesprek met de telers vormt de opmaat naar diverse activiteiten die de kennis-uitwisseling tussen de afzonderlijke teelten moet bevorderen.

“We moeten samen toe naar meer integraal denken. Eén Cosun-telersstudieclub zijn”, zegt Iwan Blankers. “We hebben een gezamenlijke agenda. Ook in de gesprekken met het ministerie van LNV”, benadrukt de Sensus-directeur.

Kennis delen

“Het is tijd voor meer inuline tussen de suiker”, zegt cichorei- en bietenteler Hubert Visser. “Akkerbouwers - bietentelers, aardappeltelers en cichoreitellers - kunnen niet meer zonder elkaar. Vroeger ging het alleen maar over de bietenprijs. Die viel mee of tegen. Maar met het wegvallen van gewasbeschermingsmiddelen komt iedere teelt voor steeds grotere uitdagingen te staan. Daarmee ook de Cosun-bedrijven. Telers kunnen elkaar met hun kennis en ervaring versterken. Daar moet je samen aan werken. Als de cichoreiteelt wegvalt, vallen ook ons dochterbedrijf en een waardevolle akkerbouwketen weg”, stelt Hubert. “In de cichoreiteelt zit heel veel specifieke kennis. Het is niet een gewas, dat je er ‘even’ bij doet. Bijna elke bietenteler weet ook veel van aardappelen. Maar dat geldt niet automatisch ook voor cichorei. De praktijkervaringen in die teelt zijn bij het zoeken naar oplossingen ook nuttig voor andere teelten. Zoals de ervaringen met niet-chemische bestrijdingstechnieken voor onkruid. Via Groeikracht kun je veel leren van elkaar.”

Hubert Visser: Elkaar versterken door ervaringen in teelten uit te wisselen

vult Blankers hem aan. Dat 'samen' zit hem ook in het '10-ton inulineprogramma' dat met de telers is opgezet om de teeltprestaties te verbeteren. Om in tien jaar op gemiddeld 10 ton inuline per hectare te komen moet de productie 4% per jaar omhoog. "Die 10 ton is een realistisch getal. Cichorei kan wel 15 tot 16 ton inuline produceren", zegt Schunselaar. "Die 10 kan vandaag al. Er zijn telers die het halen."

Cichorei is niet de eenvoudigste teelt. De belangrijkste uitdagingen zijn de opkomst, de realisering van een goed plantbestand en de onkruidbestrijding. De aanpak van de onkruidbestrijding verschilt per bedrijf. "Er zijn collega's die na de zaai maar één keer spuiten en die dat combineren met verder een niet-chemische aanpak, maar er zijn er ook die vijf keer of meer moeten spuiten", vertelt Visser. Lang niet iedereen haalt al het maximale uit de teelt, weet Schunselaar. "Het gewas bespuiten kost je zo 8 tot 10% opbrengst, heeft het IRS onderzocht. Met minder spuiten kun je meer opbrengst realiseren. We willen daarom een sprong voorwaarts maken in de mechanische onkruidbestrijding." Sensus is daarvoor de campagne 'Sneller meer mechanische onkruidbestrijding in de praktijk' gestart. De inulineproducent helpt bij de zoektocht naar de beste apparatuur en geeft financiële ondersteuning bij de aanschaf. Achttien telers en loonwerkers hebben inmiddels nieuwe apparatuur aangeschaft. Die wordt waarschijnlijk ook bij collega-telers ingezet, vermoedt Schunselaar. "Een mooi begin", stelt Blankers.

'We willen een sprong voorwaarts maken in de onkruidbestrijding'

René Schunselaar: Bonalan is een fundament voor duurzamer telen

Bonalan

"Het lastigste moment in de teelt is de opkomst. Daar staat of valt alles mee", vertelt Hubert Visser. "Als je opkomst goed is, gaat de onkruidbestrijding beter. De basis daarvoor leg je in de voorvrucht." Visser heeft zelf suikerbieten, graan, spruiten en pootgoed als voorvrucht gehad. "Alles kan, maar maaivruchten geven in cichorei meer rendement dan rooivruchten. Dat levert tot 6% verschil in opbrengst op, heeft Sensus berekend aan de hand van de teeltregistraties."

Een sleutelrol in de strijd tegen onkruid speelt Bonalan, een bodemherbicide die behalve in cichorei, ook wordt gebruikt in de witlofteelt en bij vollegrondsgroenten als sla, andijvie, bonen en erwten. Bonalan staat op de nominatie om niet langer toegelaten te worden. Voor de cichoreiteelt en dus voor de inulineproductie kan dat verstrekkende gevolgen hebben. Bonalan is een belangrijk fundament voor de verdere onkruidbestrijding. "Je moet de teelt schoon kunnen beginnen. Met een gezonde start. Daarna kun je de zaak met mechanische of andere technieken onder controle houden. De zorg is dat telers gaan afhaken, omdat ze de onkruidbestrijding te veel een probleem vinden, dat alleen maar toeneemt. Zonder Bonalan zou het cichoreiareaal wel eens flink kunnen terugvallen", verwacht Visser. "Je slaat het fundament onder de teelt weg. En zeker om te kunnen verduurzamen met minder chemie, later in de teelt", valt Schunselaar hem bij. Een verbod zal ook de andere inulineproducenten raken. De producenten en telersorganisaties trekken daarom in Brussel gezamenlijk op om de Europese Commissie af te houden van het voornemen om de toelating niet te verlengen. "Cruciaal is dat deskundigen voldoende mogelijkheden zien om een veilig gebruik van dit middel te borgen", aldus Schunselaar.

Ton Schönwetter